

„Edinost“ izhaja vsako drugo in
četrtto sabota vsakega meseca
in velja za vse leto gl. 2 kr. 40.
„ „ „ polu leta „ 1 „ 20.
„ „ „ črt „ „ 70.

Za oznanila, kakor tudi za
„poslanice“ se plačuje za navadno
tristopne vrste:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat

Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo
po 7 kr v tabakarnah v Trstu pri
pošte, pod obokom tik Kalistrove
hiše, na Belvedere pri g. Bertolinu.
V okolici: Na Občini v loteriji,
na Proseku pri g. Gorjupu, v Bar-
koli pri g. Ani Takan in v Ba-
zovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr.
Sancin M. Magdaleni zg. J. Ježu
Naročnina naj se pošilja k sv. Ivanu
št. 424, pisma in dopisi vrednosti v
Škorkoli št. 84. Udje pol. dr. „Edi-
nost“ kateri mesečno redno plačujejo,
dobivajo list brezplačno na dom.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

OKOLIČANI, ČUJTE!

Okolice tržaške ni več, vsaj na papirju ne, ker se uradno več ne imenuje; mesto se je kar v enem večeru razširilo na vse strani v škodo okolici po sklepu „našega deželnega“ zbora, ki je pa v resnici le „mestni“ zbor, ker skrbi le kako bi pomagal mestu in kako bi popolnem vničil in zatrl okolico. Trije naši okoliški zastopniki, namreč vse česti vredni gospodje Nabergoj, Nadlišek in dr. Loser so se sicer krepko upirali in so pretestovali zoper načrt postave, po kateri se mestne mejniki pomaknejo noter v okolico, ali mestni poslanci obeh strank, podpirani tudi od vlade *), združili so se pri tem napadu proti okolici in so sklenoli postavo, ki jim je bila leta in leta na sreci.

Obžalovati le moramo, da sta se pri tej priložnosti dva poslanca iz okolice tako slabo vedla, da ju še v zbor ni bilo; Burgstaller pa, po milosti nekaterih njegovih prijateljev poslanec zgornje okolice, potegnil jo popolnem z našimi nasprotniki in je v zboru celó nasprotoval poslancema Nabergoju in Nadlišku. Okoličani! letos bodo spet nove volitve; skrbite že zdaj, da si poiščete takih mož za svoje zastopnike, da se boste mogli nanje zanašati v vseh zadevah in ne dajte se prevariti od sebičnikov! Načrt deželnega odbora se je tedaj sprejel in ko ga cesar potrdi, kar se zgodi gotovo, ker mu ga vlada tudi predloži v potrjenje, zgubi okolica svoje najboljše dele. Nečemo tukaj govoriti o poročilu odborovom o tej zadevi, ker se nam škoda zdí, s tem prostora listu tratiti; le to naj rečemo, da se iz njega vidi zagrizlost Lahonov in h krati njih strah pred okolico. Iz načrta o razširjanji mesta pa naj podamo nekoliko črtic. Nova meja tržaškega mesta bo tale: Od miramarske ceste za prvo železnično galerijo do rojanske cerkve, dalje do trga v Škorklji proti openski cesti, potem do bajte, kjer se ustavljajo kočije in na drugej strani poleg sprehajališča do gimnastike in dalje do kraja kjer se isterska cesta razdeli proti pravemu mestu in proti sv. Jakopu, in da-

lje za sv. Jakopsko cerkvijo do škedenjske ceste pri morji. Okolica zgubi s tem vso doleno Čarbolo, največi dal zgornje Čarbole, lepe dele Kadina, Rocola, Vrdele in Škorklje ter tudi nekaj Rojana, Grete in Kolonje; skupaj 798 hiš, in 23 tisoč 694 prebivalcev, med katerimi je 232 volilcev.

Okolici (campagna, ne več territorio) ostane še 2424 hiš in 20 tisoč 102 prebivalcev, med katerimi je 1917 volilcev. Po novejši postavi tedaj bo naša okolica štela tretjino manj hiš in nad polovico manj prebivalcev nego dozdaj. Ne bomo zdaj iskali vzrokov tej prikazni, le to naj pristavimo, da, ako pojde tako dalje, požre lahonski moloh š časom še vso spodnjo okolico in zgornjo okolico pri vsem tem, da zdaj trdi, da je srenja nerazdeljiva, takrat od sebe pahne ter zgornji okoličani, ki so se o vgodnem času tako nespametno branili, da bi se cela sedanja okolica ločila od mesta in dobila svojo lastno samoupravo, kar bi bili takrat v edinosti tudi lahko dosegli, prisiljeni bodo sami za se skrbeti. To se sicer ne zgodi v enem letu, tudi ne v desetih, ali zgodi se gotovo in potomci sedanjega rodu bodo obsojali slepoto in nemarnost svojih očetov. — Sicer mi se za zdaj udamo sili večine, ali upamo, da pridejo tudi nam boljši časi in morebiti tudi dan povračila. Borba za narodni naš obstanek bo še znaprej naše geslo, ker vidimo, da z nasprotniki se z lepa ne moremo in ne bomo mogli nikdar pogoditi *). Naj ne mislijo naši Lahi s tem, ker okolici vse njene pravice krčijo in jemljejo, da nas ugonobijo in zatrejo, temveč nas prav nasprotno vnamajo in priganjajo še k večji gorečnosti in delavnosti za milo našo slovensko narodnost, za naš domači jezik in za našo slovensko domovino. Okoličani, ne vdajmo se, ne vdajmo se!

*) Iz resolucije njihovega dež. zbora bi kdo lahko sodil, da so največi poštenjaki in federalisti, ker se zaganjajo v vlado in tirjajo federalno samoupravo dežel, ravnopravnost jezikov itd., ali notabene le za-se in gorje okolici, ako bi Trst dobil kedaj tako samoupravo, kakor si jo oni želé! Saj vidimo vže sedaj, kako vladajoča stranka ravnopravnost jezikov spoštuje, ker ne privoščé slovenščini čisto nobene pravice v šolah in uradih in kako jasno priča njeno brezozirno postopanje proti okolici. Hinave! pokažite doma v dejanji, da ste vneti za svobodo, za ravnopravnost in za federalizem; drugači ne bomo vašim frazam nikdar verjeli!

O zadnjih volitvah v Ljubljani.

Jasno je, da nam ni vse enako, kako se narodna reč v Ljubljani razvija, saj je vendar Ljubljana središče Sloveniji. Razveselila nas je toraj slovenska zmaga v tretjem volilnem razredu, in ožalostila, ter razsrdila nemškutarska zmaga v prvem razredu. Zakaj razsrdila? Zato, ker vidimo, da se mala peščica nekoliko izdajnikov, nekoliko „privandranih“ tujcev zdrzeva vsej deželi v obraz biti, katera dežela te ljudi redi, in v kateri so obogateli. Naša misel je taka, ako se jih lepe besede ne primejo, bode treba strune drugače napeti; naj ne mislijo, da imajo s kukavicami opravilo. Povsod se mora človek po ljudeh ravnati, med katerimi živi. Naj poskusi slovenski trgovec v nemškem Gradcu, kjer je okoli 20.000 Slovencev, naj poskusi, pravimo, slovensko tablo nad svojo štacuno obesiti, naj govori z ljudmi, ki hodijo k njemu kupovat, po slovenski, naj poskusi, napraviti v mestu slovensko stranko, in rogoviliti zoper svoje someščane; — bomo videli, koliko proda!

Tako se bodo ogibali njegove štacune, kakor kužne hiše; in še sreča, če mu oken ne pobijejo. Saj so tržaški Lahi nekemu slovenskemu trgovcu še bombo sežgali pod hišo, če tudi nič ni agitiral, ali rogovolil, ampak samo za to, ker je rojen Slovenec, in se neče polasčiti, kar je v slovanskem Trstu nepotrebno, saj je to naša zemlja, naša gruda. Mi kaj enacega Ljubljancanom ne svetujemo, pa to lahko store, da pri tacihi nič ne kupujejo, in naj tudi kmečki ljud učé, naj vendar ne goji strupenega gada na svojih prsih!

Čudno, vsa dežela je slovenska, le magistrat glavnega mesta naj bi bil nemšk! Ali je to kako plemenito plemo, in mi njegovi robovi? Ne smemo prej mirovati, dokler ne bo Ljubljana slovenska.

Kedar bo enkrat v Ljubljani nemškutarski hidri glava odsekana, potem nemškutarskim možicelnem po drugih, manjših mestih lahko usta zamašimo! Tako delajte, pa bo prav!

Dopisi.

Iz tržaške okolice, 18 aprila.

Včeraj popoldne je izročila deputacija pol. društva „Edinost“ zaupnico državnemu poslancu g. Nabergoju. Če tudi je

*) Vlada in večina trž. zbora sta si sicer nasprotna kakor pes in mačka, ali ker je šlo za to, da se dá kľofuta okolici, brž ste se sprijaznili, kakor nek-daj Herod in Pilat.

bilo vreme neugodno, zbralo se je vendar precej udov in rodoljubov iz Trsta in okolice k tej slavnosti.

Za hišo na dvoru je stopilo občinstvo v krog; g. Dolinar povzame besedo in govori blizo takole: Gospoda! zbrali smo se danas na tem prijaznem mestu, da spolnimo dolžnost, katera nas veže počastiti našega vrlega neustrašljivega državnega poslanca g. Nabergoja. Naše politično društvo „Edinost“ si šteje v čast in dolžnost, zahvaliti se v imenu vse okolice za možato postopanje možu, ki je v državnem zboru neustrašljivo povzdignil glas za blagost okolice. Nij se ustrašil, če tudi neka stranka v Trstu na vso moč zoper njegov predlog dela, da ne bi obveljal sklep poslanske zbornice v gosposkeji, naj se okolica uvrsti v III. razred glede vžitnine na meso. Kadar koli je šlo za blagost okolice, vselej je krepko zagovarjal njene pravice. Politično društvo pripozna z veseljem njegove zasluge, in zato je hvaležno, ter mu izreka to hvalo s polnim zaupanjem, da bo g. Nabergoj še vprihodnje možato branil pravice okoličanov in našega naroda. Sprejmite tedaj g. Nabergoj! z srčno zahvalo, ta mali spominek goreče hvaležnosti i zaupanja od političnega društva „Edinost.“

G. Dolinar izroči potem zaupnico, krasno i okusno izdelano od g. Šubica, akademičnega slikarja, zdaj vojaka v Trstu. Trikratni živioklici so zagrmeli iz prs zbranih rodoljubov.

G. Nabergoj poprime besedo ter se gorko zahvaljuje blizo takole: Gospoda moja! Jaz nijmam besedi, da bi se mogel dostojno zahvaliti za čast, katero ste mi skazali v tako mnogobrojnem številu. Zagotavljam vas, da bodem hodil vedno pot prava, nobena stvar me ne odvrne od pravega pota. Potezal se bodem vedno za pravice naše okolice in našega naroda; res da nekaterim nij bilo po godu, da sem jaz tak predlog stavil v državnem zboru, ali koristil bo okolici, ako obvelja; naj se nasprotniki jeze ali ne, tega se ne strašim, toraj še enkrat lepa hvala; hranil bodem spominek kot najdražji zaklad. Zopetni živioklici so se razlegali iz rodoljubnih prs.

Barkolanski pevci, kateri so vredni splošne hvale, razveseljevali so zbrane z ubranimi glasovi, ter veličali slavnost

Čuditi se je le, da „Cittadino“ še nij izbruhal svojega strupa, s katerim je prej osmimi leti pikal vse, kar je bilo slovensko ter širil občni nemir mej nami in laško stranko in ščuval „italianissime“ na nas. V sabotnem listu je povedal, da Slovenci pojdejo s zastavami na Prosek k gosp. Nabergoju in naredé demonstracijo, da pojdejo tudi predstojniki čitalnic i. t. d. „Cittadino“ naj bode uverjen, da smo ponosni, ker imamo čitalnicam na čelu prave rodoljube, kateri z blažjim ču tom našo narodnost branijo, nego on re negatstvo in lahonstvo zagovarja. Liberalizem njegove vrste se poštemu človeku gnjusi. Okoličan pa ne zaspan.

Politični pregled.

Črno je nebo v notranjej avstrijskej politiki. To so pokazali uže deželni zbori, katerim je vlada dovolila le kratke ure, boječ se prehudega nasprotja. Kako se je iznebil tirolski, pa tudi dalmatinski deželni zbor svojega poklica, to smo omenili uže v zadnjem listu. Ako bi prorokovali še stari auguriji, prorokovali bi nesrečo, ker so orli odleteli. Tudi kranjski deželni zbor je izrekel jasno in ostro svoje prepričanje, vzlasti v govorih, kateri so gosp. Vesteneka, ki se je nekako beriški v zboru za sedanjo sistemo navduševal, moralčno pokopali.

Še večjo nadlego, nego deželni zbori, prizadevajo prav sedaj dogovori ogerskih ministrov z našimi zastran prihodnjega mejuosobnega državnega razmerja. Ta preglatvica ne daje miru državnim možem niti po dnevih, niti ni po noči.

Do danes se še nijso mogli pogoditi in vse kaže, da se tudi ne pogodé. Kaj potem? To je uganjka, katere dosedaj še nobeden nij rešil; vojna, ali pa absolutizem, družega na vse zadnje ne more biti. To je prinesel dualizem.

Sredi teh strašil je pala, kakor bomba v zaspani tabor, nepričakovana novica, da je nekdanji minister Giskra, oče našej ustavi, bog ustavašem, dunajsko hranilnico za 10 milijonov zljajšal, ko je bil še vsemogočen gospód.

Gospod Giskra ima polne žepe, napolnjene tudi iz *zaslužkov tistih žuljavih rok*, katere so ga nekdanj iz sej državnega zbora nosile! — Se-li more čuditi še kdo, da je moralno življenje i občno blagostanje tako strašno propalo!! Vse pada na kup, kar so centralisti zidali, i tako pade tudi Avstrija, če bode slonela na prhljih njihovih ramah.

Črno je nebo v politiki zunanjih avstrijskih zadev. Andrašijeva reforma je rodila kisel sad; razjezila je Turke, da zdaj koljejo kristijane: otroke, žene, starce i kogar le v roke dobé; natikajo žive na kole, mečejo jih v ogenj, vse gnjusobo delajo ž njimi zato, da časté grofa Andrašija politiko. — Miru in sprave grof Andrašij nij izprosil od madjarskega boga. — Baron Rodić, katerega je on poslal, da pomiri ustaše, nič nij opravil, če tudi je on bil temu najsposobnejši mož. Najnovejše dogodbe na bojiščih v Bosni in vzlasti v Hercegovini so poročstvo, da Slovani na Turškem ne bodo dolgo nosili več turškega sramotnega jarma. — Če imamo prav, ali ne, naj pričajo ti-le najnovejše dogodbe: Muktar paša se je pretekle dni vzdignol z 28 taborji iz Trebinja proti Nikšiću, da preskrbi s živežem razstradano trdnjavo. Ustaši so ga prijeli v soteski Dugi, po večdnevni bojih zajeli in tako hudo otepli, da je na mestu obležalo nad 1000 mrtvih Turkov, druge so zapodili v Gačko nazaj. Muktar paša nij mogel preskrbeti Nikšića s živežem, tedaj se mora ta trdnjava v malo dneh udati. Vstaja se naglo širi; v Bosni so tudi Turki ostali, a ti zoper kristijane. Raztrosila se je namreč med nje govorica, da je Sultan ukazal vse kristijane

pomoriti; zato divja drhal mori, kar v roke dobí; v Avstrijo je zopet pribežalo 15000 kristijanov, da so odtegnejo turškim divjakom. Srbiji nij mogoče, da bi še dalje mirna bila; če te dni sama ne udari na Turke, udarijo oni v Srbijo; enako je s Črnogoro. Orientalsko vprašanje je v toku, nobena reforma ga ne ustavi več, predno mine mesec i dan stala bo slovanska Turčija v plamenu.

Gospodarske stvari.

Št. 14 „Slovenskega Naroda“ me je napotila napisati članek velike važnosti za tržaške Slovence sploh in posebno za okoličane; prinaša namreč letni račun Šostanjske posojilnice na Štajarskem, iz katerega se vidi, kako velikansk korak je omenjena posojilnica storila. Ves denarni promet je leta 1875 znašal okoli polu milijona gold.

Kako važen pomen je posojilnica v narodnem oziru, to je jasno, kajti kmetje in drugi podvzetniki dobivajo lahko in hitro pri domači hranilci denar na posodo brez velike muke in pisave, kakor je to pri drugih hranilnicah treba. Velika korist je tudi, da kmetu nij treba odvisnemu biti, kakor je po navadi od svojih posojevalcev, ki mu denar na velike odrtniške obresti posojujejo in mu nazadnje, ko se narastejo obresti, katerih nemore redno opravljati, dajo posestvo na boben, da ostane zapuščen in berač. Posojevalec tudi rad rabi to priliko v političnih stvareh, da sili dolžnika, za časa volitev zoper svoje prepričanje voliti nasprotnika, in če tega dolžnik ne stori, udari ga železna pest njegovega posojilca.

Tržaška okolica ima dovolj takih izgledov; koliko posestev nahajamo v doljni okolici v domačih rokah? jako malo, vsa boljša zemlja z lepimi vilami (campagne) so lastnina tržaških bogatašev, katere so prav po ceni dobili. Čas je, da tudi okoličan odpre oči ter spregleda žalostno stanje; od ene strani magistrat, od druge bogataš molzeta kolikor je mogoče okolico in spodkopavata gospodarski in politični živelj.

Večkrat sem uže slišal željo nekaterih odličnih okoličanov, kako potrebna bi jim bila domača posojilnica, in to se od dne do dne vedno bolj čuti in pripozna. Čuje se, da je stvar v delu, namreč snuje se posojilnica v Skednji, ali ta bo samo za Skedenjce. Hvalevredno to početje naj bode v izgled vsej okolici. Okoličani, vi imate mej sabo obilo odličnih mož, kateri lahko z malimi doneski vstanove za vso okolico eno hranilnico in h kratki posojilnico, po načrtu štajerskih hranilnic. Koliko koristi bi prinašala taka založnica sploh, to je razvidno iz poročila štajerske šostanjske hranilce, ka je v tiku enega leta imela polu milijona goldinarjev v prometu, Trst in njegova okolica pa bi še dosti več prometa imela, ker ta je sedež avstrijske kupčije.

Ako bi se le kmetje posluževali posojilnice, koliko bi uže tem koristila. Spomladi treba njive in vinograde kopati, trte porozovati, kolce kupovati, delalce najemati

i. t. d. pa če kmet nijma s čem plačati, kje dobode denar? Navadno gre kmet v takem slučaju h kakemu krčmarju, ta mu za visoke obresti posodi denar na račun, da mu pozneje dá vino prav dober kup. Ako pa uže do trgatve prerije kmet, potrebo ima ob trgatvi skoro gotovo, kajti mora si nakupiti posode za kletarstvo, krčmar je v takej sili prva pomoč; če tudi okoličan misli, da je prav dobro opravil, vara se, ker ne zna preračunati vrednosti blaga, katero mu je mati stvarnica v obilnej meri darovala.

Ko kmet potrže, uže mu je za hrbtom oderuh, ter spravlja v svojo klet vino, ki mu donaja dvojin dobiček, da lahko dobro živi, mej tem ko nevednemu kmetu še polente primanjkuje. Dragi okoličani, učite se iz tega in vzemite si k srcu, kolik pomen za vas in vaše mlajše imajo posojilnice, kaka pomoč so one v stiski in kolikim izmed vas bi koristie.

Skusite tedaj tudi vi ustanoviti tako posojilnico, ki bode vam in za vami vašim otrokom velika i če dalje zdatnejša pomočnica, če bode le dobro uređovana. Dobro gospodarstvo pa je tukaj neobhodno potrebno, kakor povsod, če tega nij, če se dela lahko mišeljno, bila bi le v škodo.

Iz Dunaja se prav zdaj poroča, da je tamošnja hranilnica zgubila 10 milijonov (!), ker se je lahko mišljeno zapletla v ustavaške sanjarije in — goljufije. Nekidnji minister Iskra, ustavaški bog, menda je zelo zapleten o tej stvari; pripoveduje se, da mu je hranilnica večkrat darovalo po veliko stotisoč gold. — Da, to se mora priznati, nemško-liberalna stranka, ustavaška klika, ona je znala gospodariti v Avstriji, ona s prusjaki in judi je žrla, dokler nij požrla, kar je bilo mogoče; zdaj pa sedi Jeremija na razvalinah narodnega gospodarstva in poje žalostno svojo pesem. — Nagli vladarji kratko vladajo!

KRITIKA.

II.

Kdor hoče slovenski pisati, mora slovenski misliti, sicer je njegova pisava ptuja, brez vse veljave. Naši pisatelji so o tej reči imeli velike težave, i temu se ne more čuditi nikdo, ki ve, da so bili izobraženi v ptujem jeziku, da so se v šolah poptujčevali. Koliko truda in težave je prizadevala lepa domača pisava, to kaže dovolj vse naše slovstvo, vzlasti prevodi. Vendar smo prerili po velikej marljivosti tudi to trnjevo ograjo, odprli si gladko pot; a po tej more doslej hoditi le tisti, ki se je pri delu sam potil. — Gosp. Godina se tega truda nij naložil na rame, če tudi mu je bila dana enaka prilika, kakor drugim, a vendar hoče biti pisatelj — najboljši slovenski pisatelj! Žal mi je, da mu to domišljijo moram skaltiti z dokazom, da on še slovenskega skladoslovja prav nič ne umeje. Če je neslano, zoperno, neumevno veriženje, če je kodrčija kaj vredna, potem je nedvomo gosp. Godina prvi, najboljši slovenski pisatelj. Preglejmo nekoliko to stvar.

Precej na prvi strani njegove knjige je tale stavek: „Končni dobri sad ali nasledek njih prevdarjanj in premišljevanj, naj si bode pa zastran jedne ali druge, in si pa, kakor se je vže opomnilo, še le v kaki drugi podobi obstanek imevše, ali celò še takò nikdar na svetu ne bivše reči se kliče *iznajdba* (ako je sicer kaka znamenita stvar *bivala* že od nekedaj, a le *neznana* ostajala, in jo je kedò, naj si bode pa po navlašnjem iskanju ali tudi po sréči samo *najšel*, se pravi temu le *najdba* — *razkritje*, ne tedaj *iznajdba*; kakor, postavimo, bi se reči ne smélo, da je Krištof Kolombo — léta 1492 — prej samo *neznano*, a vže *bivšo* Ameriko *iznajšel*; on jo je le *najšel*, nje bistvo po tem skazal, in pa ljudém na znanje dal).“ — Ali nij to spakedrana slovenščina, skrpana in raztrgana, kakor beračev plašč? Kdo tako govori? Kdo umeje to zmed? Ljudstvo, kateremu gosp. Godina poduk piše, gotovo ne! Vsa knjiga ima temu enake stavke, nekateri so nekoliko boljši, nekateri še slabši, skoro vsi pa nemški, n. pr.: „Obstati se mora pač vendar, da je ona neizmerne važnosti in koristi za človeštvo.“ Slovenec bi to rekel takole: Priznati se mora, da je ona človeštvu neizmerno važna in koristna. „Obstati“ je grmanizem, „pač vendar“ ste čisto nepotrebni besedi, „neizmerne važnosti in koristi za človeštvo“ nij slovenski, ampak nemški. — Kako čuden je tale stavek: „Da tudi oni zastran tega kaj zvedò, me spodbada, prositi vas še za nekaj družega, upaje da mi ne bote odbili te prošnje, saj pa poznam dobroto vašo.“ Tu je vse polno debelih napak, kosmatih grmanizmov; reklo bi se nekako takole: Da tudi oni o tem kaj zvedò, obračam se do vas še z drugo prošnjo, in upam, da mi je ne odbijete, ker mi je znana vaša dobrota. Kako mrzko je tole: „Tu gre za vaše zvedenje le nekolikih bolj poglavitnih reči,“ namesti: da zveste nekoliko poglavitnejših reči; tacih neukusnih grmanističnih stavkov je v knjigi vse polno. Kdo umeje tole godlo: „Nekaterih dosadašnje sčasno razkritje in poznavanje, pa tudi primerno in srečno porabljanje po velikem trudu in po raznih skušnjah preiskovalcev stvari in njihovih prikazni je rodilo človeštvu veliko dobrega in koristnega, sicer ob enem po tem tudi občno ostermenje med ljudmi prizadevalo.“ Rad bi vedel, ali je mogoče človeku, če ima zdravo pamet, tako strahovito šušmariti.

Gosp. Godina ima razen drugih tudi to veliko napako, da mnogo besedij brez vse potrebe vtika v stavke, in uže zarad tega je njegova pisava neprijetna in težko umljiva; besede: „sicer, si, celo, pa, pač, vendar, se ve, prav za prav“ itd. nahajamo stokrat brez vsake potrebe, n. pr.: „Pač lepa in zelo koristna reč vendar!“ Nepokvarjeni Slovenci bi takole rekel: To je res lepa in koristna reč. Čemu je ta „vendar“? Zato, da je več besedičenja, da se knjiga bolj odebeli. Kako lepi so tile stavki: „Se ve, da to si je imelo poseben pomenek po prejšnji odločbi.“ „Nasledke, katere si ona za nas ima.“ „Se je leta 1450, tedaj

pred 424 letom tiskala prva knjiga, in prav za prav sv. pismo. Tacih napak je kolikor črvadine v gnjilobi.

Še zanikalnice „ne“ gosp. pisatelj ne zna prav rabiti, to pričajo tile stavki: „da bi se ne zastran nje kaj pogrešalo;“ „sicer balon se ne samo pozdiguje;“ „zakaj da se ne tako lahko ločite;“ namesti; da se zarad nje česa ne pogreša; balon se ne vzdiguje le; zakaj se tako lahko ne ločite.

Besede, ki se druga na drugo nanašajo in bi tedaj imele skupaj stati, razmetane so sem ter tja, kakor otroške igrače; to velja vzlasti o oziralnih zaimkih.

Nič več o skladnji; to, kar sem navedel, zadosti priča, kako silo dela gosp. Godina slovenskemu jeziku. Posoda nas ne mika, pokusimo, kaka jéd je v njej *).

(Dalje prihodnjič).

Književnost in umetnost.

Gospod Hajdrih, ki si je za petje v Trstu in okolici pridobil veliko zaslug — kajti po velikem njegovem trudu se je petje mej nami tako povzdignilo in razprostrlo, da je življenje postalo jako živahno — izdal je te dni zbirko moških zborov in čveterospevov „Jadranski glasovi“ s geslom:

Ptica brez perut je mrtva stvar,
Kaj meni svet brez petja mar!

Gosp. Hajdrihove pesmi so Slovencem znane in jako priljubljene, zato jim posebnega priporočila nij treba. Delo se je tiskalo v Blaznikovi kamenopisalni v Ljubljani, njegova jako lepa in prikupljiva oblika dela čast omenjene tiskarnici. Cena je zbirki 1 gold. 50 in se dobiva v tržaški čitalnici.

Domače stvari.

Še se nahaja kita (zopf) mej vojaki. 4. batalijon tu bivajočih Webercev mora nositi v službi nekretno „čako,“ mej tem, ko pri drugih dveh polkih ne opazujemo tega, ampak nosijo navadno lahko pokrivalo. Morda ima 22. batalijon Werber druge šš nego Kunovci i Wetzlarji?

Hrvaški polk je odšel 10. t. m. iz Trsta v Dalmacijo, ne moremo si kaj, da ne bi se gorko spominjali naših bratov pri odhodu. Častniki kakor prostaki so nam bili mili in dragi, kazali so, da so sinove Slave, govorili vedno materini jezik, naj se bode na ulici ali v gostilni brez razločka, imajo li zlati slec ali suknenega. Lepi izgled domovini. Težji nam je njih odhod, nego, da so nas Kunovci zapustili. Spremili so jih tržaški Slovenci i Slovani v ogromnem številu na ključ St. Carlo, kjer je parnik čakal.

*) Gosp. urednik mi je pokazal list, kateri mu je pisal gosp. Godina o tej kritiki. Jaz svetujem, naj ga dá natisniti tako, kakor je, ko ta spis končam. To bo dobro, samo treba bode še malo z debelim kladivom udariti, in pade na kup vsa trobljiva stavba.

Ko se je parnik začel pomikati od kraja, grmelo je iz tisočerihih prs: živili! srečno, živili Slovani!

..

Tržaška slovanska čitalnica ima danes zvečer v svojih prostorih večerno zabavo s petjem in tombolo z sledečim sporedom: 1. Skraup. „Vošilo moški zbor“ — 2. Hajdrih. „Pri okno sva molče slonela“ čveterospev — 3. Hribar. „Iskrica domorodna“ moški zbor — 4. Tombola — 5. Plesna zabava. — Začetek ob 8 $\frac{1}{2}$ uri.

..

Mrtvo truplo mlade ženske je bilo preteklo saboto najdeno na obalih morja pri sv. Andreju blizu Lloydove ladjodelnice, bila je lepa mlada Kranjica. Kako je v morje prišla, to se ne ve.

..

Izkaz. Darovali so za uboge Hercegovce tile č. č. g. g. v Trstu. H. 2 gl., H. 1, H. 1, D. 1, V. 1, K. 1, P. 2, F. 1, skupaj 10 gl.; g. P. daroval je tudi staro obleko in platno.

— Za Lavričev spominek se je nabralo v Barkoli v veseli družbi 7 gl. 72 k.

Razne stvari.

„**Beligraški Istok**“ ima dopis iz Zagreba v katerem popisuje, kako nesrečo sta imela v Trstu dva turška podanika, eden častnik i drugi katoličan, oba iz Mostarja. Omenjena dva turška uskoka sta služila pri ustaših pod ruskem četnikom Janovskim. Ko je bila četa v Sutorini na posadki, sklenila sta ta dva uskoka iti v Beligrad. Dospela sta v Trst s parobrodom z priporočnim pismom na g. Pamučino, ali naletela sta na vražjega komisarja turškega konsulata, Josu Okoluša, kateri jih je, rekoč, da jih v Beligrad pošlje, naravnost v Carigrad s parobrodom poslal na vešala.

..

Ljudske spremembe v Avstriji. Po zadnji uradni statistiki c. k. centralnega odbora so bile leta 1875 tele spremembe v Avstriji brez Ogerske: Rojenih je bilo vseh skupaj z mrtvorojenimi 830 tisoč 556 osob, mej temi 99 tisoč 14 nezakonskih. Umrlo je 665 tisoč 209 osob. Porók je bilo 189 tisoč 440. Naj prijetnejši mesec za ženitev je februar in v tem mesecu je bilo 44 tisoč 558 porók. Brezverskih porók je bilo 61. Dvojčkov se je rodilo to leto 20 tisoč 444, največ mej temi je bilo raznega spola. Mrtvorojenih je bilo 790 dvojčkov, 140 krat so bili trojčki rojeni in v Galiciji je rodila neka žena četvorčke, 2 fantiča in 2 deklici, kateri še sedaj žive.

Starost nad 100 let je doseglo 35 moškega in 52 ženskega spola. Za kolero je umrlo samo 945, za kosce pa 37 tisoč 771 osob.

Samoumorov je bilo 2270, mej temi 349 ženskih. Samo na Dunaji je bilo 27 tisoč 265 otrok rojenih in umrlo jih je samo

19 tisoč 957 osob, toraj se je za 7308 osob pomnožilo prebivalstvo samo v enem letu.

..

Zelena zastava proroka Mahumeda, katera je Turkom v naj silnejih časih za znamenje, da je turška vera v nevarnosti, hočejo zopet sedaj Turki povzdigniti proti kristjanom. Kadar se zelena Mahumedova zastava izobesi, takrat gre ves turški rod pod orožje. Zastava je zavita v 40 svilnatih zavitkih, kadar se rabi, tedaj jo nosijo na dolgem drogu, na vrhu je krogla in polumeseč, dvanajst dražih vrvic iz zlata visi od nje, katere drže višji turški popi. Turki verjamejo, da kodar se zastava nosi, todi oslepe vsi neverniki. Fanatizem turški je tolik, da sveto zastavo vsak se svojim življenjem brani. Zdajni časi niso več primereni za sveto turško zastavo, naj jo le v Hercegovino prinesejo, tam gotovo nobeden ustaš ne oslepí.

Listnica uredništva.

Gosp. V. Presneto ste hudi na nas, ker pišemo „peruta“, ne pa „perota.“ Vi pravite: saj se ne piše peru, ampak pero, tedaj mora biti le perota prav, peruta pa napek. Vtolajte se, gospodič! to modrost ste vzeli iz neke „matične“ knjige, v kateri je nekdanji tajnik to slovniško pravilo prvi na beli slovenski svet poslal. Mi bomo pisali tudi v prihodnje peruta; kdor piše perota, vreden je po naših mislih, da se mu da slovniška klobuta. Če se mora pisati perota zato, ker se piše pero, potem se do-

sledno mora pisati tudi perosa, ne pa peresa; „o“ v besedi pero še koreniti nij, tedaj nijma pri izpeljavanji nobene moči, pa še celo korenitni glasniki se premenjajo, jačijo i slabé, česar vam ne bomo dokazovali, Vi, ki ste pismouk, morate to vedeti. Uta je v besedi peruta pritiklina, kakor v besedah: klobuta, plavuta, plahuta, nemškuta, in če hočete, tudi nemškutar, i. t. d. — Naj se tedaj Vam ne napenja žila na čelu, da ne bo treba puščati; najboljšje, da vzamete v roko slovensko slovnico, pa da si jo dobro v glavo vbijete, ker doslej ste še velika slovniška reva. Ured.

Prva prihodnja številka izide še le 13. maja, ker ima tekoči mesec 5 nedelj.

Dr. AUGUST OLIVO

C. K.

NOTAR

je odprl svojo pisarno 1. tega meseca blizu starega sv. Antona, via Fontanone, št. 7, v I. nadstropji v istih prostorih, kjer je bil poprej gosp. notar Dr. Quarantotto.

Najnovojše srečkanje

VELICIH ISTIN,

kterih prvo bode meseca junija 1876.

V tem od države zavarovanem srečkanju se potegne v malo mesecih

0,000,000 državnih mark,

katere se razdelé med tiste, ki so se vdeležili srečkanja.

Razen 00,000 dobitkov v denarju je najvači dobitek

375,000 državnih mark.

K temu posebno varnemu srečkanju dobí lahko vsak izvirne srečke (ne promes) in velja

Cela srečka 6 drž. mark ali 3 gold. 30 kr. av. velj.

Polu srečke 3 „ „ „ 1 „ 65 „ „

Četert „ 1 $\frac{1}{4}$ „ „ „ — „ 85 „ „

Naročila se vrše po poslanem denarju ali povzetji tudi v najdaljše kraje naglo in na tihem; uredska dobitna kazala in denarni dobitki se pošiljajo precej po srečkanju in pregledi se delé brez plačila.

Vsaka hamburška hiša daje poročila o naši firmi.

Naj se tedaj vsak s zaupanjem obrne na svetu znano firmo, ki prodaja naše ugodne srečke.

Bratje Lilienfeld,
opravništvo državnih papirjev
v HAMBURGU.